

به نام خدا

حاکم داور: بهار زاده

تاریخ: ۱۳۹۲/۱۱/۰۵

شماره: ۹۲/۷۰۷/۱۴۴

باسلام

احتراما گواهی می گردد مقاله با عنوان:

بررسی آثار و نتایج ابتلای اسوه های قرآنی و تاثیر آن بر تکامل
رفتاری خود و جامعه

و نویسنده/ نویسندگان

مرضیه فضلی نژاد، سهیلا جلالی کندری، پروین بهار زاده، زهرا کامکار

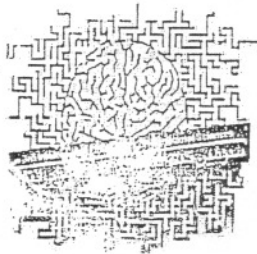
بصورت پذیرش نهایی جهت چاپ و ارائه شفاهی

در « سومین کنفرانس بین المللی علوم رفتاری »

مورخ ۹ اسفندماه ۱۳۹۲ پذیرفته شده است.

محمد شیرازی پور
دبیر اجرایی کنفرانس

دکتر مهدی ایرانمنش
دبیر علمی کنفرانس

بررسی آثار و نتایج ابتلای اسوه‌های قرآنی و تاثیر آن بر تکامل رفتاری خود و جامعه

سپه‌یلا جلالی کندی

استاد یار دانشگاه الزهرا
s_jalalik@yahoo.com

زهرا کامکار

کارشناس ارشد مدرسی معارف اسلامی
tasnim_329@yahoo.com

مرضیه فضلی نژاد

کارشناس ارشد علوم قرآن و حدیث و مدرس دروس معارف اسلامی
دانشگاه علوم پزشکی یاسوج
m_fazli25@yahoo.com

پروین بهار زاده

استادیار دانشگاه الزهرا
Bahar-p@alzahra.ac.ir

چکیده

از آن جا که الگو پذیری یکی از بهترین شیوه‌های تربیتی و اصلاح رفتار است و مشاهده کسانی که با موفقیت در این راه گام برداشته‌اند، سبب سهل الوصول شدن این راه می‌شود، خداوند در قرآن به معرفی اسوه‌ها پرداخته تا طی این طریق، عملی و قابل دسترس باشد. تأسی به این اسوه‌ها مورد تأکید قرآن و اعراض از این اقتدا، سبب اختلال در مسیر رشد و تربیت انسانی و نهایتاً سفاهت نفس می‌شود. یکی از مهم‌ترین جنبه‌های تأسی به اسوه‌ها، تأسی به رفتار و نحوه سرافرازی آن‌ها در ابتلاهاست. اثر سازنده و تکاملی ابتلای اسوه‌ها در دو بخش قابل بررسی است: ۱- آثار فردی ابتلا بر وجود خود اسوه‌ها ۲- آثار اجتماعی ابتلای اسوه‌ها/ عبرت پذیری و سلامت روحی؛ که منجر به سرمشق قرار گرفتن اسوه‌ها می‌شود و جامعه را به رشد شایسته خود سوق می‌دهد. «ارتقاء معنوی» از جمله آثار فردی ابتلای اسوه‌هاست که در یک سلسله صعودی منجر به رسیدن اسوه‌ها به اوج تکامل انسانی می‌شود. در همین راستا، مؤمنین نیز با اقتدا به اسوه‌ها به مراتب نازل تری از این تکامل انسانی رهنمون می‌شوند. این ارتقاء افراد، به رشد و تکامل جامعه نیز سرعت می‌بخشد و با اجرای سنت‌های الهی به اهداف جامعه آرمانی و ایده آل تحقق بخشیده می‌شود. مهم‌ترین آثار اجتماعی ابتلای اسوه‌ها، «عبرت‌پذیری» مؤمنین و تسهیل و تسریع ارتقای معنوی و تکامل رفتاری افراد جامعه است که در نهایت منجر به «سلامت روحی» اجتماع می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: ابتلا، اسوه، ارتقاء معنوی، تکامل، رفتار

مقدمه

خالق متعال، به انسان برای رسیدن به رشد و کمال شایسته خویش، ابزارهایی عطا نموده است. اسوه‌های حسنه از جمله این ابزارها می‌باشند. وجود این اسوه‌ها بیان‌گر این مطلب است که تعالیم مکتب و آرمان‌های آن به منزله ایده آل‌های غیرممکنی نیستند که دست‌یابی به آن‌ها محال باشد. وقتی فرد شاهد ترقی مقام والای انسان‌هایی باشد که بر قله کمال قرار گرفته‌اند، با خود خواهد اندیشید که از طریق اقتدا به این اسوه‌ها، کمال برای او نیز میسر و ممکن خواهد شد. این اسوه‌ها در عین تفاوت درجات، پیشگامانی هستند که انواع رنج‌ها و محنت‌ها را به جان خریدند و بر حق شکیبیا مانده‌اند.

۲- تفاوت درجات اسوه‌ها

ویژگی مشترک همه اسوه‌ها این است که رسیدن به درجات کمال را فراروی انسان‌های طالب رشد قرار داده‌اند [۱]. این اسوه‌ها که غالباً همان انبیا و رسولان هستند، گرچه همگی بر حق و صادقند؛ اما از حیث فضیلت به مراتب مختلفی [۲] دست یافته‌اند. [۳]
سنت ابتلا که درباره همه انسان‌ها جاری می‌شود، درباره اسوه‌ها نیز جریان دارد و نتایجی که ابتلا برای هر فردی به ثمر رسانده، بر اسوه‌ها نیز مرتب گردیده است. می‌توان گفت، این تفاوت درجات در میان پیامبران و اسوه‌ها، ناشی از نوع و شدت ابتلای آن‌ها و سرافرازی هر کدام در امتحانات خود می‌باشد. این ثمرات هم در دنیا و هم در آخرت، شامل حال آنان می‌شود. برخی از آنان پس از طی ابتلائات و امتحانات متعدد به درجه پیشوایی و امامت صعود کردند. [۴]

- ۱۰- عباس نژاد، محسن، ۱۳۸۴ش، قرآن، روانشناسی و علوم تربیتی، مشهد، بنیاد پژوهش های قرآنی حوزه و دانشگاه.
- ۱۱- عباسی مقدم، مصطفی، ۱۳۷۱ش، نقش اسوه ها در تبلیغ و تربیت، بی جا، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی.
- ۱۲- لامعی، ابوالفتح، ۱۳۷۸ش، مبانی مدیریت کیفیت، چاپ دوم، بی جا، کمیته کشوری ارتقای کیفیت.
- ۱۳- مجلسی، محمد باقر، بحار الانوارالجامعه لدر اخبار الائمة الاطهار، چاپ سوم، داراحیاء التراث العربی، بیروت، ۱۴۰۳ق.
- ۱۴- مدرسی، محمدتقی، ۱۳۷۷ش، ترجمه: جمعی از پژوهندگان، مشهد، بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی.
- ۱۵- مصباح یزدی، محمد تقی، ۱۳۷۹ش، راهیان کوی دوست، چاپ چهارم، مؤسسه آموزش و پژوهش امام خمینی، قم.
- ۱۶- مصطفوی، حسن، ۱۳۸۰ش، تفسیر روشن، مرکز نشر کتاب، تهران.
- ۱۷- مطهری، مرتضی، ۱۳۸۸ش، آزادی معنوی، چاپ چهل و سوم، انتشارات صدرا، قم.
- ۱۸- مکارم شیرازی، ناصر، ۱۴۱۲ق، الامثل فی تفسیر الکتاب الله المنزل، مدرسه امام علی بن ابیطالب، قم.
- ۱۹- ----- و دیگران، ۱۳۷۴ش، تفسیر نمونه، دارالکتب الاسلامیه، تهران.
- ۲۰- موسوی سبزواری، عبدالاعلی، ۱۴۰۹ق، مواهب الرحمن فی تفسیر القرآن، مؤسسه اهل بیت - علیهم السلام - بیروت.
- ۲۱- نجاتی، محمد عثمان، ۱۳۷۲ش، قرآن و روانشناسی، ترجمه: عباس عرب، چاپ سوم، مشهد، بنیاد پژوهش های اسلامی.
- ۲۲- نجفی خمینی، محمد جواد، ۱۳۹۸ق، تفسیر آسان، انتشارات اسلامیه، تهران.